

REGION DE BRUXELLES-CAPITALE — BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

[C – 2018/15640]

20 DECEMBRE 2018. — Arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale fixant les conditions auxquelles doivent répondre les cercueils, les linceuls et les autres enveloppes d'ensevelissement

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Vu la loi spéciale de réformes institutionnelles du 8 août 1980, article 6, § 1, VIII, 7°, remplacé par la loi du 13 juillet 2001;

Vu la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux institutions bruxelloises, article 4, modifié par les lois des 5 mai 1993, 16 juillet 1993 et 27 mars 2006 ;

Vu l'ordonnance du 29 novembre 2018 sur les funérailles et sépultures, article 14, alinéa 4;

Vu l'avis 59.355/4 du Conseil d'Etat, donné le 30 mai 2016, en application de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 1°, des lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973 ;

Vu le test genre visé à l'article 3, 2°, de l'ordonnance du 29 mars 2012 portant intégration de la dimension genre dans les lignes politiques de la Région de Bruxelles-Capitale ;

Vu la communication à la Commission européenne, le 13 juillet 2017, en application de l'article 5, paragraphe 1, de la directive 2015/1535/UE du Parlement européen et du Conseil du 9 septembre 2015 prévoyant une procédure d'information dans le domaine des réglementations techniques et des règles relatives aux services de la société de l'information ;

Sur la proposition conjointe du Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé des Pouvoirs locaux, Du Développement territorial, de la Politique de la Ville, des Monuments et Sites, des Affaires étudiantes, du Tourisme, de la Fonction publique, de la Recherche scientifique et de la Propreté publique, et de la Ministre du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargée du Logement, de la Qualité de vie, de l'Environnement et de l'Energie;

Après délibération,

Arrête :

CHAPITRE Ier. — Conditions auxquelles les cercueils doivent répondre

Article 1er. Les cercueils destinés à l'inhumation de dépouilles mortelles en Région de Bruxelles-Capitale répondent aux conditions suivantes :

1° Le cercueil muni de sa garniture étanche présente des caractéristiques de biodégradabilité, de résistance et d'étanchéité, pour assurer la sécurité des opérateurs et la dignité du défunt durant toutes les phases des funérailles jusqu'à l'inhumation. Ces caractéristiques doivent pouvoir être prouvées au moyen d'une attestation de conformité à la norme NF D 80-001-1 ou une norme équivalente ;

2° Les matériaux dans lesquels le cercueil est fabriqué ne sont pas imprégnés de produits chimiques conservateurs. En particulier, le cercueil fabriqué en panneaux d'aggloméré ne contient pas plus de 10 mg de formaldéhyde libre ou facilement libérable par 100 g de matériau aggloméré ;

3° seules les colles à base d'urée-formaldéhyde, d'isocyanate, de polyvinylacétate et seuls les vernis nitrocellulosiques sont utilisés. D'autres colles ou vernis peuvent être utilisés si le fabricant du cercueil peut attester qu'ils sont au moins aussi biodégradables que les colles et vernis précédents et d'une écotoxicité inférieure. Dans tous les cas, les colles et vernis comportant des substances halogénées sont interdits ;

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

[C – 2018/15640]

20 DECEMBER 2018. — Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot vaststelling van de voorwaarden waaraan doods-kisten, lijkwaden en andere lijkomhulsels moeten voldoen

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, artikel 6, § 1, VIII, 7°, vervangen bij de wet van 13 juli 2001;

Gelet op de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen, artikel 4, gewijzigd bij de wetten van 5 mei 1993, 16 juli 1993 en 27 maart 2006;

Gelet op de ordonnantie van 29 november 2018 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, artikel 14, vierde lid ;

Gelet op advies 59.355/4 van de Raad van State, gegeven op 30 mei 2016, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van de wetten op de raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Gelet op de gendertest zoals bedoeld in artikel 3, 2°, van de ordonnantie van 29 maart 2012 houdende de integratie van de genderdimensie in de beleidslijnen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;

Gelet op de mededeling aan de Europese Commissie, op 13 juli 2017, met toepassing van artikel 5, lid 1, van richtlijn 2015/1535/EU van het Europees Parlement en de Raad van 9 september 2015 die een informatieprocedure voorziet op het gebied van technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij;

Op gezamenlijke voordracht van de Minister-President van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Plaatselijke Besturen, Territoriale Ontwikkeling, Stedelijk Beleid, Monumenten en Landschappen, Studentenaangelegenheden, Toerisme, Openbaar Ambt, Wetenschappelijk Onderzoek en Openbare Nethheid, en van de Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Huisvesting, Levenskwaliteit, Leefmilieu en Energie;

Na beraadslaging,

Besluit :

HOOFDSTUK I. — Voorwaarden waaraan doods-kisten moeten

Artikel 1. De doods-kisten bestemd om stoffelijke overschotten te begraven in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voldoen aan de volgende voorwaarden:

1° De van een ondoordringbare voering voorziene doods-kist beschikt over kenmerken betreffende biologische afbreekbaarheid, weerstand en ondoordringbaarheid om de veiligheid van medewerkers en de waardigheid van de overledene te waarborgen tijdens alle fasen van de begraving. Deze kenmerken betreffende weerstand en ondoordringbaarheid moeten worden aangetoond door middel van een conformiteitsverklaring overeenkomstig norm NF D 80-001-1 of een gelijkwaardige norm;

2° de materialen waaruit de doods-kist is vervaardigd mogen niet geïmpregneerd zijn met chemische bewaarmiddelen. In het bijzonder de doods-kisten die zijn vervaardigd uit vezelplaten mogen niet meer dan 10 mg vluchtige of makkelijk vrijkomende formaldehyde per 100 g vezelplaat bevatten;

3° uitsluitend lijmen op basis van ureumformaldehyde, isocyanaat, polyvinylacetaat en uitsluitend vernissen op basis van cellulosenitraat mogen worden gebruikt. Andere lijmen of vernissen mogen worden gebruikt als de fabrikant van de doods-kist kan aantonen dat ze minstens even biologisch afbreekbaar zijn als de voornoemde lijmen en vernissen en minder schadelijk zijn voor het milieu. In ieder geval zijn lijmen en vernissen die gehalogeneerde stoffen bevatten, verboden;

4° par dérogation au point 1°, les éléments d'assemblage tels que les clous, les vis, les agrafes, les attaches et les couvre-joints en métal sont autorisés ;

5° les reliefs en bois, les sculptures et les décorations en pyrogravures sont autorisés ;

6° l'utilisation de sciure de bois, de copeaux ou de paille à bois ou de tout autre matériau absorbant biodégradable est autorisée pour absorber l'humidité à l'intérieur du cercueil.

Art. 2. Les cercueils destinés à la crémation de dépouilles mortelles en Région de Bruxelles-Capitale répondent aux conditions fixées à l'article premier ainsi qu'aux conditions suivantes :

1° le cercueil ne peut contenir aucune substance constituant un obstacle à une crémation normale, un danger pour les installations de crémation ou un risque pour le bon fonctionnement des systèmes d'épuration des fumées lors de la crémation ;

2° les matériaux à forte absorption composés d'acide acrylique polymère et de sels alcalins et d'ammonium sont autorisés.

Art. 3. Il est interdit de réutiliser un cercueil ayant déjà été en contact avec une dépouille mortelle.

Art. 4. Les conditions auxquelles les cercueils doivent répondre et qui sont mentionnées dans le présent chapitre ne s'appliquent pas aux cercueils destinés au transport international de dépouilles.

CHAPITRE II. — Conditions auxquelles les linceuls ou les autres enveloppes d'ensevelissement doivent répondre

Art. 5. Les linceuls ou les autres enveloppes d'ensevelissement que le cercueil, destinés à l'inhumation ou à la crémation de dépouilles mortelles en Région de Bruxelles-Capitale, doivent respecter les conditions suivantes :

1° les matériaux dans lesquels le linceul ou l'enveloppe d'ensevelissement est fabriqué ne contient pas plus de 0,1 % de se son poids en chlore ;

2° en contact continu durant 7 jours consécutifs avec de l'eau à 5° C et à 20 °C à un pH 7, les matériaux dans lesquels le linceul ou l'enveloppe d'ensevelissement est fabriqué ne laissent pas passer plus d'1 mg d'eau liquide par mètre par heure, mesuré suivant la norme DIN 53122 ou une norme comparable. Après 15 jours, la perméabilité au gaz carbonique n'est pas inférieure à 150 ml par mètre par heure et la perméabilité à l'oxygène n'est pas inférieure à 200 ml par mètre par heure, mesuré suivant la norme DIN 53122 ou une norme comparable ;

3° la résistance à la traction des matériaux, éventuels soudures et joints qui composent le linceul ou l'enveloppe d'ensevelissement n'est pas inférieure à 1 N (nano, symbole de grandeur de l'indice de rupture) par mm mesuré suivant la norme DIN 53122 ou une norme comparable ;

4° les matériaux dans lesquels le linceul ou l'enveloppe d'ensevelissement est fabriqué ne présentent aucune déchirure lorsqu'ils sont pliés en deux et que le pli subit une charge d'une pression de 5 N par cm² pendant 30 minutes ;

5° pendant 2 ans de stockage à 20 ° C, les matériaux dans lesquels le linceul ou l'enveloppe d'ensevelissement est fabriqué ne présentent pas un rétrécissement longitudinal et transversal supérieur à 10 % mesuré suivant la norme ASTM D2732-83 ou une norme comparable ;

6° dans une période de 90 jours, les matériaux dans lesquels le linceul ou l'enveloppe d'ensevelissement est fabriqué doit être décomposé pour plus de 98 % mesuré suivant la norme ASTM D5338-92 ou une norme comparable ;

4° in afwijking van punt 1° zijn metalen montage-elementen zoals nagels, schroeven, nietjes, klemmen en deklatten toegelaten;

5° houtreliëfs, profielen en decoraties d.m.v. brandschilderen zijn toegelaten;

6° het gebruik van zaagsel, houtspaanders, houtwol of eender welk absorberend biologisch afbreekbaar materiaal is toegestaan voor het absorberen van de vochtigheid binnen in de doodskist.

Art. 2. De doodskisten bestemd voor de crematie van stoffelijke overschotten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voldoen aan de voorwaarden die zijn bepaald in artikel 1 alsook aan de volgende voorwaarden:

1° de doodskist mag geen enkele stof bevatten die een belemmering vormt voor een normale crematie, een gevaar vormt voor de crematie-installaties of die de goede werking van de systemen voor rookfiltering in het gedrang brengt tijdens de crematie;

2° sterk absorberende materialen die zijn samengesteld uit polymeer acrylzuur en uit alkaliumzouten en ammoniumzouten zijn toegelaten.

Art. 3. Het is niet toegestaan een doodskist die in contact is gekomen met een stoffelijk overschot te hergebruiken.

Art. 4. De voorwaarden waaraan de doodskisten moeten beantwoorden en die zijn vermeld in dit hoofdstuk zijn niet van toepassing op de doodskisten bedoeld voor het internationaal transport van stoffelijke overschotten.

HOOFDSTUK II. — Voorwaarden waaraan lijkwaden of andere lijkomhulsels moeten beantwoorden

Art. 5. De lijkwaden of andere lijkomhulsels dan een doodskist, bedoeld voor de begraving of de crematie van stoffelijke overschotten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, moeten aan de volgende voorwaarden voldoen:

1° het materiaal waaruit de lijkwade of het lijkomhulsel is vervaardigd mag niet meer dan 0,1 gewichtsprocent chloor bevatten;

2° Gedurende zeven dagen in voortdurend contact met water van 5°C en 20°C bij pH 7 mag het materiaal waaruit de lijkwade of het lijkomhulsel is vervaardigd niet meer dan 1 mg vloeibaar water per meter per uur doorlaten, gemeten volgens de norm DIN 53122 of een vergelijkbare norm. Na vijftien dagen mag, volgens een biologische proef, de doorlaatbaarheid, gemeten volgens de norm DIN 53122 of een vergelijkbare norm, voor gasvormig koolstofdioxide niet minder zijn dan 150 ml per meter per uur en voor zuurstof niet minder dan 200 ml per meter per uur;

3° De treksterkte van het materiaal en de las- of naadverbindingen van de lijkwade of het lijkomhulsel mogen niet minder bedragen dan 1 N (nano, groothedensymbool voor brekingsindex) per mm, gemeten volgens de norm DIN 53122 of een vergelijkbare norm;

4° als het materiaal waaruit de lijkwade of het lijkomhulsel is vervaardigd wordt dubbelgevouwen en de vouw gedurende dertig minuten wordt belast bij een druk van 5 N per cm, dan mag het materiaal in de vouw geen scheur vertonen;

5° Gedurende twee jaar bij opslag bij 20°C mag het materiaal waaruit de lijkwade of het lijkomhulsel is vervaardigd geen krimp in de lengte- en de breedterichting van meer dan 10% vertonen, gemeten volgens de norm ASTM D2732-83 of een vergelijkbare norm;

6° Het materiaal waaruit de lijkwade of het lijkomhulsel is vervaardigd moet binnen negentig dagen voor meer dan 98% worden afgebroken, gemeten volgens de norm ASTM D5338-92 of een vergelijkbare norm;

7° lors de la biodégradation ou de la crémation du linceul ou de l'enveloppe d'ensevelissement, aucune substance nocive ne doit se libérer et ce processus doit respecter la norme RAL GZ 251 ou une norme comparable en matière de métaux lourds tels que le Pb, Cr, Ni, Cu, Cd et ZN ainsi qu'en matière d'hydrocarbures chlorurés. La méthode d'analyse ou de détermination se fait suivant la norme ASTM D5152-91 ou une norme comparable ;

8° l'utilisation de sciure de bois, de copeaux ou de paille à bois ou de tout autre matériau absorbant biodégradable est autorisée pour absorber l'humidité.

Art. 6. Lorsqu'il est fait usage d'une planche ou de tout autre matériau pour transporter la dépouille placée dans un linceul ou dans une autre enveloppe d'ensevelissement et que cette planche ou ce matériau est enseveli ou est destiné à la crémation avec la dépouille, cette planche ou ce matériau doit respecter, non seulement les conditions fixées à l'article premier, mais aussi celles qui sont fixées à l'article 2 du présent arrêté.

Art. 7. Il est interdit de réutiliser un linceul ou une enveloppe d'ensevelissement ayant déjà été en contact avec une dépouille mortelle.

CHAPITRE III. — *Contrôle de conformité*

Art. 8. Le Ministre chargé des Pouvoirs locaux peut déterminer les modalités du système de contrôle de la conformité des cercueils, des linceuls et des autres enveloppes d'ensevelissement aux normes techniques visées par le présent arrêté.

CHAPITRE IV. — *Disposition finale*

Art. 9. L'arrêté royal du 26 novembre 2001 portant exécution de l'article 12, alinéas 2 et 4, de la loi du 20 juillet 1971 sur les funérailles et sépultures, est abrogé.

Art. 10. Les Ministres qui ont les Pouvoirs locaux et l'Environnement dans leurs attributions sont, chacun en ce qui les concerne, chargés de l'exécution du présent arrêté.

Bruxelles, 20 décembre 2018.

Pour le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale :

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé des Pouvoirs locaux, de la Politique de la Ville, des Monuments et Sites, des Affaires étudiantes, du Tourisme, de la Fonction publique de la Recherche scientifique, de la Propreté publique et du Port de Bruxelles,

R. VERVOORT

Le Ministre du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé des Finances, du Budget, des Relations extérieures et de la Coopération au Développement,

G. VANHENGEL

Le Ministre du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé de l'Emploi et de l'Economie,

D. GOSUIN

Le Ministre du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé de la Mobilité et des Travaux publics,

P. SMET

La Ministre du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargée du Logement, de la Qualité de la Vie, de l'Environnement et de l'Énergie,

C. FREMAULT

7° Zowel bij biologische afbraak als bij crematie van de lijkwade of het lijkomhulsel mogen geen schadelijke stoffen vrijkomen en dit proces moet de voldoen aan de norm RAL GZ 251 of een vergelijkbare norm inzake zware metalen, zoals Pb, Cr, Ni, Cu, Cd en Zn, en gechloroerde koolwaterstoffen. De methode voor de analyse of vaststelling gebeurt op basis van de norm ASTM D5152-91 of een vergelijkbare norm;

8° het gebruik van zaagsel, houtspaanders, houtwol of eender welk absorberend biologisch afbreekbaar materiaal is toegestaan voor het absorberen van de vochtigheid.

Art. 6. Indien gebruik wordt gemaakt van een plank of eender welk ander materiaal voor het transport van een stoffelijk overschot gehuld in een lijkwade of een ander lijkomhulsel en wanneer deze plank of dit materiaal in een lijkwade is gewikkeld of bestemd is voor crematie samen met het stoffelijk overschot, dan moet deze plank of materiaal aan dezelfde voorwaarden voldoen als bepaald in artikel 1 van dit besluit, en tevens aan deze als bepaald in artikel 2 van dit besluit.

Art. 7. Het is niet toegestaan een doodskest die in contact is gekomen met een stoffelijk overschot te hergebruiken.

HOOFDSTUK III. — *Conformiteitscontrole*

Art. 8. De Minister belast met Plaatselijke Besturen kan de modaliteiten van het systeem van conformiteitscontrole van de lijkkasten, lijkwaden en andere lijkomhulsels aan de technische normen die door dit besluit werden vastgelegd, vaststellen.

HOOFDSTUK IV. — *Slotbepaling*

Art. 9. Het koninklijk besluit van 26 november 2001 tot uitvoering van artikel 12, tweede en vierde lid, van de wet van 20 juli 1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, wordt opgeheven.

Art. 10. De Ministers tot wiens bevoegdheden Plaatselijke Besturen en Milieu behoren zijn elk wat betreft hun bevoegdheid, belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 20 december 2018.

Voor de Brusselse Hoofdstedelijke Regering :

De Minister-Président van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Plaatselijke Besturen, Territoriale Ontwikkeling, Stedelijk Beleid, Monumenten en Landschappen, Studentenaangelegenheden, Toerisme, Openbaar Ambt, Wetenschappelijk Onderzoek, Openbare Netheid en de Haven van Brussel,

R. VERVOORT

De Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Financiën, Begroting, Externe Betrekkingen Ontwikkelings-samenwerking,

G. VANHENGEL

De Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Tewerkstelling en Economie,

D. GOSUIN

De Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Mobiliteit en Openbare Werken,

P. SMET

De Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Huisvesting, Levenskwaliteit, Leefmilieu en Energie,

C. FREMAULT